

Ball cerdà eugasser

Sant Julià de Cerdanyola

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Santuari de la Mare de Déu de les Esposes
Emplaçament: Santuari de les Esposes

Coordenades:

Latitud: 42.22664
Longitud: 1.88524
UTM Est (X): 408006
UTM Nord (Y): 4675542

Classificació

Número de fitxa: 08903 - 219
Àmbit: Patrimoni immaterial
Tipologia: Música i dansa
Estil / època: Contemporani Popular
Segle: XIX-XX
Estat de conservació: Dolent
Notes de conservació: S'ha perdut
Protecció: Inexistent
Accés: Obert
Ús actual: Sense ús
Titularitat: Pública
Titular: Ajuntament de Sant Julià de Cerdanyola

Fitxes associades:

[Santuari de la Mare de Déu de les Esposes](#)

[Processó al santuari de la Mare de Déu de les Esposes](#)

Autor de la fitxa: María del Agua Cortés Elía. OPC
Data de registre de la fitxa: dg., 14/04/2019 - 02:00

Descripció

Aquest ball utilitzava la cançó de la Roseta de la Gironella, que cantaven els balladors mentre feien el ball, una cançó que era molt utilitzada pels balls plans i balls cerdans d'aquest territori, ja que els músics la tocaven sovint. Els balladors es disposen en dos

cercles, a l'interior un més compacte de noies agafades de les mans i al voltant d'aquest un altre de nois agafats de les mans, tots mirant cap al centre, les noies més juntes i els nois amb els braços estesos. Les noies giren cap a la dreta i els nois en direcció contrària. Així roden durant les tres primeres passades de la cançó. Quan acaba la cançó, si a un noi li agrada una noia la va a buscar, l'agafa de la ma dreta i li fa un rí stol quedant tots dos donant-se l'esquena per iniciar el ball; mentre, les noies del cercle es giren cap als balladors i refan la rotllana. La parella inicia el ball dins l'espai que resta entre els dos cercles. Fan una volta de ball pla sols, cada un en una direcció (8 compassos), ella amb el pas de ball pla molt lliscat i ell més saltat; en trobar-se es fan una salutació i segueixen fins a trobar-se al lloc on havien començat (8 compassos més), on la noia fa un rí stol. Llavors es giren cap a la direcció on havien vingut i repeteixen el ball, en creuar-se es saluden i en trobar-se altre vegada al lloc d'inici (després de 16 compassos) s'agafen de les mans interiors i ballen junts una volta sencera amb passeig de ball pla (16 compassos). Després de les tres passades la parella surt del ball i marxa. Les dues rotllanes inicien altra vegada la dansa, les noies es tornen a girar per mirar cap a l'interior. Un cop ballat en cercle tres voltes de la melodia, un altre noi que tria balladora i repeteixen el ball. La dansa acaba quan tots els balladors han triat parella i han ballat amb ella.

Història

Joan Amades va documentar aquesta dansa que es ballava a l'aplec de la Mare de Déu de les Esposes de Sant Julià de Cerdanyola, i també a l'aplec de la Mare de Déu de Paller de Bagà, el segon diumenge de setembre, i que es va perdre a inicis del segle XX. Només comptem amb la informació que aquest va publicar i que relacionava el ball amb alguna antiga cerimònia per obtenir la fecundació de les eugues, dient que podria representar l'aparellament dels animals de peu rodó: "quan un cavall està fogós i s'acosta a l'eugassada, les eugues ràpidament fan un rogle totes cap endins del redol i de potes a enfora per tal de tirar guitzes al cavall. El cavall no para de voltar per fora del rogle fins que tot d'una, una d'elles es desprèn del grup i se'n va amb el cavall" (Amades: 455). Degut a les similituds dels passos dels balladors del ball cerdà, en que es balla a dins d'un cercle on el ballador festeja a la balladora, deien els mateixos dansaries que anaven "a ballar l'euga". Aquest seria un de tants balls cerdans que es ballaven per aquesta zona.

Bibliografia

Amades, Joan. (1982) *Costumari Català*. VOL III, P. 914, 455, 456, 457, 458. Salvat i Edicions 62, edició facsímil. Cortés Elía, María del Agua; Escútia Fors, Eloi (2020) *Dances tradicionals del Berguedà*. Recull històric, musical i coreogràfic. Volum 2. Edita Berguedana de Folklore Total. Berga.

